

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése**

Az ügy száma: Kfv.I.38.201/2021/6.

A tanács tagjai: Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet a tanács elnöke;
Dr. Banu Zsoltné dr. Szabó Judit előadó bíró;
Dr. Hajnal Péter bíró

A felperes: Felperes1
Cím2

A felperes képviselője: Felperesi képviselő
Cím4
eljár: Ügyvéd1

Az alperes: Pest Megyei Kormányhivatal
Cím1

Az alperes képviselője: Dr. Neparácski Nándor József kamarai jogtanácsos

A per tárgya: közigazgatási határozat jogszerűségének vizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes, 20. sorszám alatt

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Budapest Környéki Törvényszék
7.K.700.068/2021/15. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Budapest Környéki Törvényszék 7.K.700.068/2021/15. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítja.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes egyedülálló szülőként előterjesztett örökbefogadásra való alkalmasság megállapítása iránti kérelmét a Pest Megyei Kormányhivatal Városi Járási Hivatala - pszichológiai vélemény beszerzését követően - a 2020. szeptember 16. napján kelt PE-15/GYAM/01513-4/2020. számú határozatában elbírálta, megállapította, hogy a felperes a pszichológiai vélemény alapján az örökbefogadásra jelenleg alkalmatlan. A határozat indokolásában a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 39. § (3)-(6) bekezdésében foglaltakra hivatkozott, továbbá idézte a pszichológus véleményének azon megállapítását, miszerint „a felperes terápiába jár, de a gyermek kiejánlása előtt mindenképp javasolt aktuális pszichés állapotának felmérése”. Kiemelte, hogy a Korm. rendelet hivatkozott rendelkezései alapján az eljárás során arról kell döntenie, hogy a felperes jelenleg alkalmas-e az örökbefogadásra. A határozatban nem dönthet ismételt pszichológiai vizsgálatról, hiszen a véglegessé vált határozat 3 évig hatályos. Mindezekre tekintettel azt állapította meg, hogy a pszichológus véleményében foglaltak miatt a felperes az örökbefogadásra alkalmatlan.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[2] A felperes keresetében elsődlegesen kérte a közigazgatási határozat megváltoztatását és az örökbefogadásra való alkalmasságának a megállapítását, másodlagosan a közigazgatási határozat megsemmisítést. Pernyertessége esetére kérte az alperes perköltségben marasztalását. Keresetlevelében alperesként a határozatot hozó Pest Megyei Kormányhivatal Városi Járási Hivatalát nevesítette. A kereseti kérelem indokaként hivatkozott arra, hogy a Korm. rendelet 38. § (1) bekezdése szerint az örökbefogadás előtti eljárás lefolytatásának célja annak megállapítása, hogy az örökbefogadó, személyisége és körülményei alapján, alkalmas-e gyermek örökbefogadására. Kiemelte, hogy pszichikai alkalmasságának vizsgálatát követően azt rögzítették, hogy személyiségképében nem mutatkoznak olyan jegyek, amelyek alapvetően megkérdőjeleznék a pszichológiai alkalmasságát, a vizsgálat alapján nem volt kimutatható olyan tényező, amely az általa történő örökbefogadást megakadályozná. Hangsúlyozta, hogy a szakszolgálat pszichológiai véleménye alapján egyértelműen azt lehetett megállapítani, hogy az örökbefogadásra alkalmas, az adott

véleményből ezzel ellentétes következtetést levonni nem lehetett, továbbá egyéb anyagi és családi körülményeire tekintettel is kifejezetten alkalmasnak mutatkozott az örökbefogadásra. Álláspontja szerint a pszichológusi vélemény pusztán azon megállapítása, hogy terápiába jár és a gyermek kiejánlása előtt mindenképpen javasolt aktuális pszichés állapotának felmérése, nem azt jelentette, hogy az örökbefogadásra alkalmatlan. Ez a gyakorlatban rendszeresen előforduló javaslat, amely nem eredményezheti az örökbefogadni szándékozó személy alkalmatlanságának megállapítását. Sérelmezte, hogy a döntés diszkriminatív és indokolatlan megkülönböztetést tartalmazott. Tanúbizonyítási indítványt terjesztett elő a pszichológiai véleményt készítő Személy1 pszichológus tanúként történő meghallgatására vonatkozóan.

[3] A Pest Megyei Kormányhivatal Városi1 Járási Hivatala a védíratában kérte a kereset elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását. Hangsúlyozta, hogy a pszichológiai vélemény az örökbefogadással szemben egyértelmű feltételként támasztotta a felperes ismételt vizsgálatát, amelyre azonban a vonatkozó jogszabályok nem adtak lehetőséget. Erre tekintettel - álláspontja szerint - a jogszabályoknak megfelelt a felperes örökbefogadásra való alkalmatlanságát megállapító határozat.

[4] Az elsőfokú bíróság a peres eljárás során meghozott végzéseiben, kibocsátott idézéseiben és a tárgyalási jegyzőkönyvekben az alperesi pozícióban a Pest Megyei Kormányhivatalt nevesítette, így a periratokat is a részére kézbesítette.

Az elsőfokú ítélet

[5] Az elsőfokú bíróság a 2021. szeptember 29. napján kelt 7.K.700.068/2021/15. számú jogerős ítéletében alperesként a Pest Megyei Kormányhivatalt tüntette fel és így rendelkezett az alperes PE-15/GYAM/01513-4/2020. számú határozatának a megsemmisítéséről és az alperes új eljárásra kötelezéséről, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 89. § (1) bekezdésének b) pontja alapján. Ítéletének indokolásában - a tanúbizonyítás alapján - rögzítette, hogy az alperes helytelen következtetést vont le a pszichológiai vélemény felperes ismételt vizsgálatára vonatkozó kitételéből. Rögzítette, hogy kizárólag a pszichológiai vélemény alapján nem lehetett jogszerűen arra a következtetésre jutni, hogy a felperes az örökbefogadásra alkalmatlan, ezzel ellentétesen az éppen a felperes alkalmasságát támasztotta alá. Megállapította, hogy a közigazgatási határozat jogsértő, ezért azt megsemmisítette és az alperest új eljárás kötelezte. A megismételt eljárásra iránymutatásként előírta, hogy a felperes kérelmét a rendelkezésre álló közigazgatási iratok alapján akként kell elbírálni, hogy a pszichológiai vélemény a felperes örökbefogadásra való alkalmasságát támasztja alá.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[6] A jogerős ítélettel szemben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben eljárásjogi jogszabálysértésekre hivatkozva kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását, a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alapján. A felülvizsgálati kérelem indokaként hivatkozott arra, hogy az alperes személyének a meghatározása helytelen, ugyanis a közigazgatási határozatot a Pest Megyei Kormányhivatal Városi1 Járási Hivatala hozta, az ítélet azonban alperesként a Pest Megyei Kormányhivatalt tünteti fel, és a rendelkező részben az alperest kötelezi új eljárás lefolytatására, ugyanakkor arra hatásköre nincs. Rámutatott, hogy a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: hatásköri Kr.) 7. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján az örökbefogadni szándékozó alkalmasságáról való döntésre hatáskörrel a gyámügyi feladatkörében eljáró járási hivatalok rendelkeznek. Előadta, hogy az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 123. § (1) bekezdés a) pontja értelmében semmis lenne az a döntés, amelyet az ítélet alapján eljárva, hatáskör hiányában meghozna. Álláspontja szerint a Kp. 16. § (1) bekezdése és 18. § (1) bekezdése alapján is a Városi1 Járási Hivatal lehet a per alperese.

[7] Az alperes a felülvizsgálati kérelemben további eljárási jogszabálysértésként hivatkozott arra, hogy a pszichológiai véleményt az elsőfokú bíróság helytelenül értelmezte, így abból téves, illetve nem helytálló következtetést vont le, mivel két fontos tényezőt figyelmen kívül hagyott: egyrészt azt, hogy a felperes huzamosabb ideje rendszeresen pszichológushoz jár önismereti céllal, azaz pszichés természetét illetően szakember segítségére szorul, másrészt, hogy magas szorongása mindenképpen figyelmet igényel. Az alperes álláspontja szerint ezek a kijelentések okkal vethetnek fel aggályokat az eljáró hatóságban a felperes örökbefogadásra való alkalmassága tekintetében és ezt a tanú által elmondottak is alátámasztják.

[8] Az alperes sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú ítélet a [14] pontjában tartalmazza, hogy a határozat „[...] a felperes keresetében felhozott okból jogsértő volt, [...]”, azonban nem jelölte meg az eljáró hatóság döntése által megsértett jogszabályhelyet, így az ítélet sérti a Kp. 85. § (1) bekezdését, mivel a jogszabálysértés megjelölésének hiányában nem állapítható meg, hogy a kereseti kérelem keretei között maradt-e vagy sem. Hivatkozott továbbá arra, hogy az Ákr. 62. § (4) bekezdése értelmében a hatóság a rendelkezésre álló bizonyítékokat szabad meggyőződése szerint értékeli, ezt azonban a jogerős ítélet iránymutatása sérti, mivel kizárja az Ákr. szerinti értékelési lehetőséget.

[9] A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a felülvizsgálati kérelem elutasítását és az alperes kötelezését a perköltség megfizetésére. Álláspontja szerint az alperes személyének meghatározására alapított hivatkozás nem alapozza meg a felülvizsgálati kérelmet, mivel az ügy érdemére kiható jogszabálysértést, illetve Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérést nem eredményez, ugyanis az ítélet bevezető részében az alperes vonatkozásában vélhetően adminisztratív hiba folytán a cím tévesen került feltüntetésre. Rámutatott, hogy a felülvizsgálati kérelemben foglaltak szerint is megfelelően jelölte meg a keresetlevélben az alperest, továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a keresetlevelet megküldte a Pest Megyei Kormányhivatal Városi1 Járási Hivatala részére, így a perindítás

joghatásai beálltak, a járási hivatal perbe bocsátkozott, védíratot terjesztett elő. Hivatkozott arra, hogy a tárgyalási jegyzőkönyvekben és az idézésen is alperesként mindössze annyi került rögzítésre, hogy „Pest Megyei Kormányhivatal”, azonban az alperes személye ezen adminisztratív körülmény okán nem változik meg. Észrevételezte, hogy az alperes a peres eljárás alatt ennek okán kifogást nem tett, jelzéssel nem élt, a részére megküldött dokumentumokat kézhez kapta, a perben részt vett, nyilatkozatot terjesztett elő. Előadta, hogy az ítélet indokolásában alperesként a közigazgatási határozatot hozó szerv van megjelölve, így a rendelkező rész is e szervet kötelezi új eljárásra. Idézte az Ákr. 90. § (1) és (2) bekezdését, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 352. § (1) bekezdését, amely jogszabályi rendelkezések biztosítják a kijavítás lehetőségét, így álláspontja szerint jelen esetben nem felülvizsgálatnak, hanem az ítélet kijavításának van helye.

[10] A felpere kifejtette, hogy a peres eljárásban a Pest Megyei Kormányhivatal nem peres fél, nem érdekelt és nincs rá vonatkozó rendelkezés, így felülvizsgálati kérelem előterjesztésére sem jogosult, ezért a felülvizsgálati kérelem visszautasításának lenne helye.

[11] Vitatta a felülvizsgálati kérelemben az ügy érdemére kiható további jogszabálysértések alapján - a pszichológusi szakvélemény egyes részeinek kiemelésével és a tanúként meghallgatott Személy1 pszichológus tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozatára hivatkozva (miszerint a pszichológiai vizsgálat alapján abszolút alkalmasnak találta a felperest az örökbefogadásra a vizsgálat időpontjában) - kifejtett érveket is. A pszichológus önismereti célú igénybevételét semmiképpen nem tekinti hátrányosnak, ezzel szemben az mind a szülő, mind a gyermek kifejezett érdekeit szolgálja. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen értelmezte a pszichológusi szakvéleményt és abból helytálló következtetést vont le. A Kp. 85. § (1) bekezdésére alapított alperesi hivatkozás kapcsán rámutatott arra, hogy a kereset jogalapját a keresetlevél részletesen tartalmazza, az ítélet pedig egyértelmű és konkrét indokolást tartalmaz. Álláspontja szerint az Ákr. 62. § (4) bekezdésében meghatározott értékelési lehetőség nem korlátlan és nem eredményezhet joggal való visszaélést, az elsőfokú bíróság helyesen járt el az iránymutatás megadása során is.

A Kúria döntése és jogi indokai

[12] Az elsőfokú bíróság ítélete - az alábbiak szerint - érdemi felülvizsgálatra alkalmatlan.

[13] A Kúria a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó 108. § (1) bekezdésének, továbbá a Kp. 120. § (5) bekezdésének megfelelően a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között, a rendelkezésre állt iratok és bizonyítékok alapján vizsgálhatja felül. Az alperes felülvizsgálati érveivel összefüggésben a Kúria a következőket emeli ki.

[14] A felülvizsgálati kérelem egy rendkívüli perorvoslat, amely a jogerős ítélet ellen vehető igénybe, de nem feltétel nélkül, nem korlátlanul. A Kp. ún. befogadási okokat nevesít, amelyek legalább egyikének fenn kell állnia, vagy valószínűsíthetően fenn kell állnia ahhoz, hogy az elbírálásra hatáskörrel rendelkező Kúria érdemben vizsgálja a fél kérelmét. Ilyen befogadási ok az ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértés. A Kúria jelen ügyben ez okra tekintettel a felülvizsgálati kérelmet befogadta és érdemben vizsgálta a felülvizsgálati kérelemben foglalt, a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pontjának ad) alpontjára vonatkozó - az ítéletben alperesként megjelölt - alperes hivatkozásait. Ennek során megállapította, hogy az alperes érvelése alapos, amelynél fogva az elsőfokú bíróság ítélete az érdemi felülvizsgálatra nem alkalmas.

[15] A felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a felülvizsgálati kérelem visszautasításának lett volna helye. A Kúria a periratok alapján megállapította, hogy a Pest Megyei Kormányhivatal formális perbeállító végzés nélkül ugyan, de a periratokban, így végzésekben, idézésekben és az ítéletben is alperesként nevesítetten vett részt a perben, a periratokat részére kézbesítették, az ítélet is tartalmaz reá nézve rendelkezést, mindezek által a felülvizsgálati kérelem benyújtására is jogosult.

[16] Helyes a felülvizsgálati kérelem azon hivatkozása, hogy a hatásköri Kr. értelmében a gyámhivatal dönt az örökbefogadni szándékozók alkalmasságáról, amely kérdésben hatáskörrel a járási hivatal bír. E szervezetnek tehát e feladatkörében önálló hatásköre van, az előterjesztett kérelem alapján ezért járt el helyesen az illetékes szerv, a Pest Megyei Kormányhivatal Városi Járási Hivatala. Ugyancsak helyesen indította meg a pert a felperes a járási hivatal ellen, mint a határozatot hozó közigazgatási szerv ellen, a Kp. 18. § (1) bekezdése szerint, még a védíratot is e szerv terjesztette elő. Ezt követően azonban az elsőfokú bíróság a pert már nem a járási hivatal, hanem az e tekintetben vele nem azonos hatáskörű kormányhivatal alperesi feltüntetése, és perbeli cselekményekben való részvétele mellett folytatta le. Ez azt eredményezte, hogy az idézéseket alperesként a Pest Megyei Kormányhivatal kapta, a tárgyaláson a kormányhivatal képviselője jelent meg, illetve megjelenése hiányában nem állapította meg az elsőfokú bíróság az idézés szabályszerű kézbesítésének a hiányát. Ezek az eljárási cselekmények, intézkedések - a felperes hivatkozás ellenére - már nem pusztán adminisztratív jellegű elírások, mivel többek között azt is eredményezték, hogy a keresettel támadott közigazgatási határozatot hozó közigazgatási szerv azon a tárgyaláson sem vett részt, amelyen a tanú meghallgatása folyt, így a bizonyítási eljárásnak sem volt a részese, ami a perbeli jogok gyakorlására is kihat. Ez utóbbi ok miatt ez az eljárási hiba túlmutat az adminisztratív tévedésen, elíráson, ugyanis a valódi alperes (járási hivatal) nem volt részese a fontos eljárási mozzanatoknak.

[17] A fentiekén túlmenően az a körülmény, hogy az ítélet fejrészában is a Pest Megyei Kormányhivatal volt alperesként megjelölve, azt jelenti, hogy a rendelkező rész szerinti kötelezés (az új eljárás lefolytatása) is rá vonatkozik. Márpedig a Pest Megyei Kormányhivatal a felülvizsgálati kérelemben helytállóan mutatott rá, hogy nem hozhat a hatáskörébe nem tartozó döntést, mert az ennél fogva semmis lenne. Azáltal pedig, hogy a jogerős ítélet alperesként a Pest Megyei Kormányhivatalt nevesíti, az új eljárásra kötelezés olyan szervre vonatkozik, amelynek a perben vitatott közigazgatási tevékenységre hatásköre nincs.

[18] A Kúria tehát megállapította, hogy az eljárásban nem megfelelő alperes szerepeltetése olyan súlyos eljárási jogszabálysértés, ami kihatott az ügy érdemére, az kijavítással nem orvosolható, csak az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésével állítható helyre a törvényes állapot. E súlyos eljárási hiba megállapítását követően a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem további érveinek vizsgálata szükségtelenné vált, így azt a Kúria mellőzte.

[19] A fentiekre figyelemmel a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 110. § (1) bekezdés c) pontja értelmében hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[20] Az új eljárásban az elsőfokú bíróságnak a keresettel támadott közigazgatási határozatot hozó, a keresetlevélben megnevezett Pest Megyei Kormányhivatal Városi1 Járási Hivatala alperes perbeli eljárási cselekményeken való részvételét biztosítani kell és az eljárást befejező határozatot egyértelműen a helyes alperes perbenállása mellett, rá vonatkozóan kell meghozni.

A döntés elvi tartalma

[21] *Amennyiben a felperes a keresetét a megfelelő közigazgatási szerv ellen indítja, azonban az elsőfokú bíróság a peres eljárást ténylegesen másik alperessel szemben folytatja és az ítéletet is ez utóbbi, a per tárgyát képező közigazgatási határozat meghozatalára hatáskörrel nem rendelkező közigazgatási szervre nézve hozza meg, az nem pusztán adminisztratív hiba, hanem hatályon kívül helyezést megalapozó ok.*

Záró rész

[22] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 107. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

[23] A pernyertesnek minősülő alperes perköltségigénnyel élt, azonban felülvizsgálati perköltsége összegének a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 110. § (3) bekezdésében meghatározottak szerint történő megállapítását a Kúria mellőzte, mivel úgy értékelte, hogy a Pp. 80. §-a szerinti, szükségképpen költsége nem merült fel, figyelemmel arra, hogy a jogerős ítélet meghozatala előtt a közigazgatási határozatot hozó járási hivatallal való együttműködő magatartás tanúsításával a felülvizsgálati kérelem alperes által hivatkozott indokokkal való benyújtása megelőzhető lett volna.

[24] A végzés ellen a felülvizsgálatot a Kp. 116. § d) pontjában foglalt rendelkezés zárja ki.

Budapest, 2022. március 3.

Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet s.k. a tanács elnöke; Dr. Banu Zsoltné dr. Szabó Judit s.k. előadó bíró; Dr. Hajnal Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő